

Saamgestelde sinne

'n **Saamgestelde** sin bestaan uit 'n enkelvoudige sin **en** byvoeglike of bywoordelike bysin(ne) wat gewoonlik met 'n voegwoord (w-woord) van Groep 3 ingelei word.

Die woordorde van die bysin of sin 2 moet dus verander. Gebruik **wat** as jy 'n **byvoeglike bysin** wil skryf en **waar** of **wanneer** as jy 'n **bywoordelike bysin** wil skryf.

Voorbeeld: Die dolfyn **wat** so hoog duik, was verlede week nog siek.

'n **Veelvoudige** sin bestaan uit **twee** enkelvoudige sinne (hoofsinne) wat met 'n voegwoord van Groep 1 verbind word. Die woordorde van sin 2 verander nie.

Voorbeeld: Die dolfyn was verlede week nog siek, **maar** duik vandag weer hoog.

Wenke

- Byvoeglike bysinne gee meer inligting oor die onderwerp en voorwerp.
- Bywoordelike bysinne gee meer inligting oor die gesegde (werkwoord).
- Onthou dat die woordorde van die bysin moet verander omdat 'n voegwoord van Groep 3 gebruik is!
- In veelvoudige sinne verander die woordorde nie.
- Onthou die komma voor **maar** en **want**.

1. Lees die gedeelte oor die **sardynstormloop** (*sardine run*) en beantwoord die vrae.

Op die strand by Agulhas breek die branders in skuimwolke, maar skielik kry die water 'n silwerpers kleur! Miljoene sardyne wat jaarliks uitbroei, het aangekom. Seemeeue, wat van sardyne leef, duik in die water waar die vissies baljaar. Die sardyne wat omtrent 21 cm lank word, lewe net sowat twee jaar lank. Hulle spoel in die vlak water uit wanneer haaie en dolfyne hul jaag. Die sardynstormloop het begin en dit mag 'n mens nie mis nie!

- Onderstreep die twee **voegwoorde** wat in die veelvoudige sinne gebruik word met 'n oranje potlood.
 - Hoeveel **veelvoudige** sinne is in die paragraaf? _____
 - Onderstreep die **byvoeglike** bysinne met 'n groen potlood.
 - Onderstreep die **bywoordelike** bysin van tyd met 'n rooi potlood.
 - Onderstreep die **bywoordelike** bysin van plek met 'n pers kleur.
 - Hoeveel **saamgestelde** sinne is in die paragraaf? _____
 - Omkring al die **gesegdes** in die hoofsinne met 'n geel kleur.
2. Brei die sin **Seevoëls vang sardyne** eers met 'n byvoeglike bysin en dan met 'n bywoordelike bysin uit.

a) _____

b) _____

3. Voltooi die bysinne deur die regte woord uit die woordelys te kies.

waarteen	waaroor	waarvoor	wat	waarop	waaraan
----------	---------	----------	-----	--------	---------

- Haaie _____ mense bang is, is baie gevaarlik.
- Haaie _____ gevaarlik is, maak mense bang.
- Die plek _____ ek dink, is Agulhas.
- Die rotse _____ die seemeeue sit, is skerp.
- Die rotse _____ die branders breek, is groot.
- Die sardyne _____ gekryf word, is baie.

4. **Japan met sy groot bevolking, het die grootste vismark in die wêreld waar daaglik 2 500 ton seekos verkoop word.**

Skryf 'n voorbeeld van die volgende uit die sin neer.

- Byvoeglike naamwoord _____
- Byvoeglike bepaling _____
- Bywoordelike bepaling van plek _____
- Bywoordelike bysin van plek _____

5. Skryf die enkelvoudige sinne neer waaruit die veelvoudige sinne bestaan.

- Goudvisse bly in visbakke, maar haaie bly in die see.

- Mense eet snoek, want dis lekker vis.

6. Brei die enkelvoudige sin **Visse lê eiers** uit deur die byvoeglike en bywoordelike bysinne op die regte plek in die sin te plaas.

(wanneer die reënseisoen is, wat volwasse is, waar roofdiere hul nie kan kry nie)

Ken die woorde

dolfyn – *dolphin*
goudvis – *gold-fish*
haai – *shark*
sardyn – *sardine*
seemeeu – *seagull*
snoek – *snoek*

Wenke

Nog voorbeelde van w-woorde wat jy kan gebruik om bysinne te skryf:

- waarvan
- waaraan
- waarvoor
- waarby
- waarmee
- waarop
- waaroor